

Preses relīze

Luksemburgā, 2021. gada 28. septembrī

ES politika nespēj atturēt lauksaimniekus no pārmērīga ūdens patēriņa

Saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas (ERP) šodien publicēto īpašo ziņojumu ES politika nespēj nodrošināt ilgtspējīgu ūdens patēriņu lauksaimniecībā. Lauksaimniecības ietekme uz ūdens resursiem ir būtiska un nenoliedzama. Tomēr lauksaimnieki gūst labumu no pārāk daudziem atbrīvojumiem no ES ūdens resursu politikas, tādējādi traucējot centieniem nodrošināt saprātīgu ūdens izmantošanu. Piedevām ES lauksaimniecības politika veicina un pārlietu bieži atbalsta lielāku, nevis efektīvāku ūdens patēriņu.

Lauksaimnieki ir vieni no lielākajiem saldūdens patērētājiem: ceturto daļu no visa ES iegūtā ūdens izmanto lauksaimniecībā. Lauksaimnieciskā darbība ietekmē gan ūdens kvalitāti (piemēram, piesārņojums no mēslošanas līdzekļiem vai pesticīdiem), gan ūdens daudzumu. Pašreizējā pieeja ūdens apsaimniekošanai Eiropas Savienībā aizsākās 2000. gadā, kad tika pieņemta Ūdens pamatdirektīva, kurā iekļauta arī ilgtspējīga ūdens izmantošanas politika. Tās mērķis bija panākt visu ES ūdensobjektu labu kvantitatīvo stāvokli. Arī kopējai lauksaimniecības politikai (KLP) ir svarīga nozīme ūdens ilgtspējas nodrošināšanā. Tā piedāvā instrumentus, kas var palīdzēt samazināt spiedienu uz ūdens resursiem, piemēram, maksājumu sasaisti ar zaļāku praksi un efektīvākas apūdeņošanas infrastruktūras finansēšanu.

“Ūdens ir ierobežots resurss, un ES lauksaimniecības nākotne lielā mērā ir atkarīga no tā, cik efektīvi un ilgtspējīgi to izmantos lauksaimnieki,” teica par ziņojumu atbildīgā Eiropas Revīzijas palātas locekle Joëlle Elvinger. *“Taču līdz šim ES politika nav pietiekami palīdzējusi samazināt lauksaimniecības ietekmi uz ūdens resursiem.”*

Ūdens pamatdirektīva nodrošina aizsardzību pret ilgtnespējīgu ūdens izmantošanu. Taču dalībvalstis lauksaimniecības nozarei piešķir daudzus izņēmumus, pieļaujot ūdens iegūvi. Revidenti konstatēja, ka šie izņēmumi lauksaimniekiem tiek dāsnī atvēlēti – tostarp reģionos, kuros ir ūdens trūkums. Tajā pašā laikā dažu valstu iestādes reti piemēro sankcijas par

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

nelikumīgu ūdens izmantošanu, ko tās atklājušas. Ūdens pamatdirektīva arī paredz, ka dalībvalstīm ir jāievēro princips “piesārņotājs maksā”. Tomēr ūdens joprojām ir lētāks, ja to izmanto lauksaimniecībā, un daudzas dalībvalstis vēl aizvien neatgūst izmaksas par ūdensapgādes pakalpojumiem lauksaimniecībā – atšķirībā no citām nozarēm. Revidenti norāda, ka lauksaimnieki bieži nesaņem rēķinus par faktiski patērēto ūdens daudzumu.

Saskaņā ar KLP ES atbalsts lauksaimniekiem lielākoties nav atkarīgs no tā, vai ir izpildīti pienākumi attiecībā uz ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Daži maksājumi atbalsta ūdens resursus intensīvi patērējošas kultūras, piemēram, rīsus, riekstus, augļus un dārzeņus, bez ģeogrāfiskiem ierobežojumiem – tādējādi arī reģionos, kuros ir ūdens trūkums. Revidenti atzīmē, ka KLP savstarpējās atbilstības mehānismam (t. i., maksājumiem, kas atkarīgi no konkrētām saistībām vides jomā) nav gandrīz nekādas ietekmes. Prasības netiek piemērotas visiem lauksaimniekiem, un jebkurā gadījumā dalībvalstis neīsteno pietiekamu kontroli un neveic pienācīgas pārbaudes, lai patiešām atturētu no ūdens ilgtnespējīgas izmantošanas.

Papildus tiešajiem maksājumiem KLP finansē arī lauksaimnieku ieguldījumus un lauksaimniecības praksi, piemēram, ūdens aiztures pasākumus. Tie var pozitīvi ietekmēt ūdens patēriņu. Taču lauksaimnieki maz izmanto šo iespēju, un lauku attīstības programmas reti atbalsta ūdens atkalizmantošanas infrastruktūru. Esošo apūdeņošanas sistēmu modernizēšana ne vienmēr ļauj ietaupīt ūdeni, jo ietaupījumu var novirzīt ūdens resursus intensīvi patērējošām kultūrām vai plašākas teritorijas apūdeņošanai. Tāpat jaunas infrastruktūras ierīkošana, kas paplašina apūdeņoto platību, var palielināt spiedienu uz saldūdens resursiem. Revidenti uzskata, ka kopumā ES ir finansējusi lauku saimniecības un projektus, kas apdraud ūdens ilgtspējīgu patēriņu.

Vispārīga informācija

Īpašais ziņojums Nr. 20/2021 “Ilgtspējīga ūdens izmantošana lauksaimniecībā: KLP līdzekļi drīzāk veicina lielāku, nevis efektīvāku ūdens patēriņu” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) 23 ES valodās.

ERP nesen publicēja ziņojumus par līdzīgiem tematiem — par [lauksaimniecību un klimata pārmaiņām](#), [lauksaimniecības zemes bioloģisko daudzveidību](#), [pesticīdu izmantošanu](#) un [principu “piesārņotājs maksā”](#). Oktobra sākumā Palāta publicēs arī ziņojumu par bioloģisko daudzveidību ES mežos.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tostarp valstu parlamentus, nozaru ieinteresētās personas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. Lielākā daļa no mūsu ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek ieviesta.

Kontaktinformācija presei

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- *Vincent Bourgeais*: vincent.bourgeais@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- *Claudia Spiti*: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547